

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ
«ХАЛЫҚ» ЖҚ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»
ЧФ «Халық»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
«Halyk» Private Foundation

PUBLISHED SINCE 1944

1 (407)

JANUARY – FEBRUARY 2024

ALMATY, NAS RK

В 2016 году для развития и улучшения качества жизни казахстанцев был создан частный Благотворительный фонд «Халык». За годы своей деятельности на реализацию благотворительных проектов в областях образования и науки, социальной защиты, культуры, здравоохранения и спорта, Фонд выделил более 45 миллиардов тенге.

Особое внимание Благотворительный фонд «Халык» уделяет образовательным программам, считая это направление одним из ключевых в своей деятельности. Оказывая поддержку отечественному образованию, Фонд вносит свой посильный вклад в развитие качественного образования в Казахстане. Тем самым способствуя росту числа людей, способных менять жизнь в стране к лучшему – профессионалов в различных сферах, потенциальных лидеров и «великих умов». Одной из значимых инициатив фонда «Халык» в образовательной сфере стал проект *Ozgeris powered by Halyk Fund* – первый в стране бизнес-инкубатор для учащихся 9-11 классов, который помогает развивать необходимые в современном мире предпринимательские навыки. Так, на содействие малому бизнесу школьников было выделено более 200 грантов. Для поддержки талантливых и мотивированных детей Фонд неоднократно выделял гранты на обучение в Международной школе «Мирас» и в *Astana IT University*, а также помог казахстанским школьникам принять участие в престижном конкурсе «*USTEM Robotics*» в США. Авторские работы в рамках проекта «Тәлімгер», которому Фонд оказал поддержку, легли в основу учебной программы, учебников и учебно-методических книг по предмету «Основы предпринимательства и бизнеса», преподаваемого в 10-11 классах казахстанских школ и колледжей.

Помимо помощи школьникам, учащимся колледжей и студентам Фонд считает важным внести свой вклад в повышение квалификации педагогов, совершенствование их знаний и навыков, поскольку именно они являются проводниками знаний будущих поколений казахстанцев. При поддержке Фонда «Халык» в южной столице был организован ежегодный городской конкурс педагогов «*Almaty Digital Ustaz*».

Важной инициативой стал реализуемый проект по обучению основам финансовой грамотности преподавателей из восьми областей Казахстана, что должно оказать существенное влияние на воспитание финансовой

грамотности и предпринимательского мышления у нового поколения граждан страны.

Необходимую помощь Фонд «Халык» оказывает и тем, кто особенно остро в ней нуждается. В рамках социальной защиты населения активно проводится работа по поддержке детей, оставшихся без родителей, детей и взрослых из социально уязвимых слоев населения, людей с ограниченными возможностями, а также обеспечению нуждающихся социальным жильем, строительству социально важных объектов, таких как детские сады, детские площадки и физкультурно-оздоровительные комплексы.

В копилку добрых дел Фонда «Халык» можно добавить оказание помощи детскому спорту, куда относится поддержка в развитии детского футбола и карате в нашей стране. Жизненно важную помощь Благотворительный фонд «Халык» оказал нашим соотечественникам во время недавней пандемии COVID-19. Тогда, в разгар тяжелой борьбы с коронавирусной инфекцией Фонд выделил свыше 11 миллиардов тенге на приобретение необходимого медицинского оборудования и дорогостоящих медицинских препаратов, автомобилей скорой медицинской помощи и средств защиты, адресную материальную помощь социально уязвимым слоям населения и денежные выплаты медицинским работникам.

В 2023 году наряду с другими проектами, нацеленными на повышение благосостояния казахстанских граждан Фонд решил уделить особое внимание науке, поскольку она является частью общественной культуры, а уровень ее развития определяет уровень развития государства.

Поддержка Фондом выпуска журналов Национальной Академии наук Республики Казахстан, которые входят в международные фонды Scopus и WoS и в которых публикуются статьи отечественных ученых, докторантов и магистрантов, а также научных сотрудников высших учебных заведений и научно-исследовательских институтов нашей страны является не менее значимым вкладом Фонда в развитие казахстанского общества.

С уважением, Благотворительный Фонд «Халык»!

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н=2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н=2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2024

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагадинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2024

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2024

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 1. Number 407 (2024), 72–84
<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.658>

ӨЖ 378:37.016:809.434.2

© G.A. Abenova, 2024

Kyzylorda University named after Korkyt Ata, Kyzylorda, Kazakhstan.

E-mail: gumanai@mail.ru

TEACHING NEOLOGISMS IN HIGHER EDUCATION

Abenova G.A. — Teacher of Korkyt Ata Kyzylorda University, Master of Philology, Kyzylorda, Kazakhstan
E-mail: gumanai@mail.ru; <http://orcid.org/0000-0002-3404-4867>.

Abstract. The article considers the ways of studying neologisms in higher education and mastering its etymological foundations and ethno-linguistic nature. Improving the content and quality of education is possible through comprehensive training of future philologists in neologisms in higher educational institutions, which is also analyzed in the article on the unity of society and the learning system, interdisciplinary integration, scientific consistency, cognitive interaction, axiologization in education, linguocognitological principles. It is also noted that semantic and cognitive groups created in the study of cognitive semantics of neological phenomena are not recognition of neologisms, but only by counting individual characteristics, looking at their appearance. It is noted that the effectiveness of the results of theoretical studies of the etymology and ethno-linguistic nature of neologisms is closely related to the correct choice of methodological research. To date, the main problems of neologisms have been identified, which are listed in the article. The university states that through the study of the ethnolinguistic nature of neologisms, it is possible to awaken the cognitive interest of students and, as a result, to form the content of education, which is closely related to the activities of students in educational activities. The point is that the goal of modularization of teaching etymology and the ethno-linguistic nature of neologism is based on the content of education, the content of education in teaching neologisms is realized within the framework of linguistic-theoretical positions in mastering language knowledge. When teaching neologisms at the university, it is noted that semantic cognitive groups are considered the basis of theoretical knowledge, semantic cognitive groups are defined.

Keywords: educational program, neologism, etymology, ethnolinguistics, modular training, linguocognitology, semantics, interdisciplinary integration, scientific consistency, cognition

© Әбенова Г.Ә., 2024

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті, Қызылорда, Қазақстан.

E-mail:gumanai@mail.ru

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА НЕОЛОГИЗМДЕРДІ ОҚЫТУ

Аннотация. Мақалада неологизмдерді жоғары оқу орнында оқыту және оның этимологиялық негіздері мен этнолингвистикалық табиғатын меңгерту жолдары қарастырылған. Болашақ филолог мамандарға неологизмдерді жоғары оқу орындарында кешенді оқыту арқылы білім беру мазмұны мен сапасын арттыруға болады, қоғам мен оқыту жүйесінің бірлігі, пәнаралық интеграция, ғылыми жүйелілік, танымдық өзара іс-қимыл, білім берудегі аксиологизация, лингвокогнитологиялық ұстанымдар талаптарын басшылыққа алынуы турасында да мақалада сөз болады. Сонымен қатар неологиялық құбылыстардың танымдық семантикасын зерттеуде құрылған семантикалық және танымдық топтар неологиялық бірліктерді тану емес, тек олардың сыртқы түріне қарап, жеке ерекшеліктерін санау арқылы емес, олардың көрінбейтін ішкі семантикалық және танымдық жіптерін тану екендігі жайлы айтылады. Неологизмдердің этимологиясы және этнолингвистикалық сипаты туралы теориялық зерттеулерден алынған нәтиженің тиімділігі әдіснамалық зерттеуді дұрыс таңдаумен тығыз байланысты екендігі баяндалады. Бүгінгі таңда неологизмдердің басты проблемалары анықталып, мақалада санамалап беріледі. Университетте неологизмдердің этнолингвистикалық табиғатын зерттеудің арқасында студенттердің танымдық қызығушылығын оятып, нәтижесінде білім мазмұнын қалыптастыруға болатындығы, ол білім алушылардың білім беру іс-әрекетіндегі белсенділігімен тығыз байланысты екендігі баяндалады. Неологизмнің этимологиясы мен этнолингвистикалық табиғатын оқытуды модульдеудің мақсаты білім беру мазмұнына негізделгендігі, неологизмдерді оқытудағы білім мазмұны тілдік білімді игерудегі лингвотеористік ұстанымдар аясында жүзеге асырылатындығы жайлы сөз болады. Университетте неологизмдерді оқытуда семантикалық танымдық топтар теориялық білімнің негізі болып саналатындығы айтылып, семантикалық танымдық топтар анықталады.

Түйін сөздер: білім беру бағдарламасы, неологизм, этимология, этнолингвистика, модульдік оқыту, лингвокогнитология, семантика, пәнаралық интеграция, ғылыми жүйелілік, таным

© Г.А. Абенова, 2024

Кызылординский университет имени Коркыт Ата, Кызылорда, Казахстан.

E-mail:gumanai@mail.ru

ПРЕПОДАВАНИЕ НЕОЛОГИЗМОВ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация. В статье рассмотрены пути изучения неологизмов в вузе и овладения их этимологическими основами и этнолингвистической природой. Повышение содержания и качества образования возможно путем комплексного обучения будущих специалистов-филологов неологизмам в высших учебных заведениях, что анализируется в статье о единстве общества и системы обучения, междисциплинарной интеграции, научной системности, познавательном взаимодействии, аксиологизации в образовании, лингвокогнитологических принципах. Отмечается, что смысловые и когнитивные группы, созданные при изучении когнитивной семантики неологических явлений, не являются распознаванием неологизмов, а лишь путем подсчета особенностей, по их внешнему виду. Отмечается, что эффективность результатов теоретических исследований этимологии и этнолингвистического характера неологизмов тесно связана с правильным выбором методологического исследования. На сегодняшний день выявлены основные проблемы неологизмов, которые перечисляются в статье. Благодаря изучению этнолингвистической природы неологизмов можно пробудить познавательный интерес студентов и, как следствие, сформировать содержание образования, что тесно связано с деятельностью обучающихся. Речь идет о том, что цель модулизации обучения этимологии и этнолингвистической природе неологизма основана на содержании образования, которое реализуется в рамках лингвотеоретических позиций в овладении языковыми знаниями. При преподавании неологизмов в вузе отмечается, что семантические познавательные группы считаются основой теоретических знаний, определяют семантические познавательные группы.

Ключевые слова: образовательная программа, неологизм, этимология, этнолингвистика, модульное обучение, лингвокогнитология, семантика, междисциплинарная интеграция, научная системность, познание

Кіріспе

Жоғары оқу орындарында неологизмдерді оқытуда білім мазмұнын құрылымдаудың тигізер әсері бар. Білім алушыларға неологизмдердің этимологиясы мен этнолингвистикалық табиғатын танытудың негізгі факторларына олардың білімі мен дағдыларының деңгейі ғана емес, сонымен қатар білім мазмұны мен сапасын жүйелі түрде құру жатады. Білім мазмұны мен білім алушылардың тілдік бірліктерді меңгерудегі практикалық іс-әрекеттері баяндалған материалдың бірізді болуы және ғылыми тұжырымдамалық негізінің дәйектілігі мен күшіне қатысты.

Жоғары оқу орындарындағы қазақ тілі мен әдебиеті білім беру

бағдарламасының білім алушылары үшін тілдік білім неологизмдермен байланысты мынадай пәндер шеңберінде болады: «Нормативтік қазақ тілі», «Тіл біліміне кіріспе», «Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы», «Қазақ диалектологиясы», «Когнитивтік лингвистика», «Кәсіби қазақ тілі», «Қазақ тілін оқыту әдістемесі», «Тіл білімінің жаңа бағыттары», «Қазіргі қазақ тіліндегі жаңа аталымдар». Жоғары оқу орындарында «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасына сәйкес оқыту мазмұнында неологизмдерді қамтитын жеке курстық пәндер өткізіледі. «Нормативтік қазақ тілі» (3 кредит), «Тіл біліміне кіріспе» (5 кредит), «Конструктивті оқыту әдістемесі», «Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы мен фразеологиясы» (5 кредит), «Жалпы тіл білімі» (5 кредит), «Кәсіби қазақ тілі» (5 кредит), «Қазақ тілін оқыту әдістемесі» (5 кредит) пәндері шеңберінде қарастырылады. Барлық аталған пәндерде тақырыптық, бағдарламалық негізде неологизмдер қамтылады. Университеттің білім беру бағдарламасының әр кезеңінде қазақ тілі мен әдебиетінен оқытылатын лингвистикалық пәндерде неологизмдермен байланысты тақырыптар жан-жақты қамтылады. Курстың жеке пәндерінің оқу мазмұнындағы неологизмнің көрінісі жұмыс оқу жоспарында және оқу жоспарларында, типтік бағдарламаларда келтірілген. Тіл жүйесіндегі неологизмдермен байланысты білім мазмұнын қалыптастыру кезінде оқушыны тақырып бойынша проблемамен толық таныстыруды қамтамасыз етуге бағытталған білім беру іс-шаралары жүзеге асырылады. Неологизмдермен байланысты пәндер мәнмәтініндегі оқытудың мазмұны мен сипаты күтілетін оқыту нәтижелеріне байланысты тілдік құрылымды (қазақ тілі мен антропологистикалық бағыттағы лингвистиканың құрылымдық бөлімшелері) кешенді игеру барысында қойылған мақсаттар мен міндеттерге сәйкес әртүрлі деңгейлерде айқындалады және көрсетіледі.

Қазіргі білім беру жүйесінде материалды игеру және оқытушының мақсаттарын орындау ресми түрде қандай да бір құжатта (мемлекеттік стандарт, оқу жұмыс жоспары, үлгілік бағдарлама, оқу жұмыс бағдарламасы, силлабус) тіркеледі. Көрсетілген құжаттардағы білім беру мазмұны тұлғаның зияткерлік әлеуетін тұлғалық-бағдарлы дамытуға, алған академиялық білімін практикалық өмірде пайдалана білуге, мамандыққа деген сүйіспеншілікті дарытуға және кәсіби жауапкершілікті арттыруға негізделеді. Жоғары білім берудің кәсіптік оқу бағдарламаларының мазмұны жалпы білім беретін пәндер циклін, базалық пәндер циклін, бейіндеуші пәндер циклін зерделеуді, сондай-ақ тиісті мамандықтар бойынша кәсіптік практикадан өтуді көздейді. Пәндердің әрбір циклі міндетті компонент пәндерінен және таңдау компоненті пәндерінен тұрады. Білім алушылардың таңдауы бойынша құрамдас бөліктерден тұратын пәндер әрбір циклдегі міндетті құрамдас пәндермен мазмұнды толықтырылуы тиіс. Университеттер конкурстық негізде оқытудың жаңа сапалы жетілдірілген технологияларымен, әдістерімен және нысандарымен инновациялық білім беру бағдарламаларын әзірлеуге және енгізуге құқылы " (<http://adilet.zan.kz/kaz>),- деп беріледі.

Материалдар мен әдістерді

Білім-бұл қоғамға әлеуметтік, мәдени және ғылыми процесті қамтамасыз ететін және қоғам үшін жоғары құндылық болып табылатын таңғажайып құбылыс. Оның ең негізгі қызметі-адам бойындағы адамгершілік қасиеттерді арттыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту. Білім беру парадигмасы өзгереді: жаңа мазмұн, басқа жағдай, басқа қатынастар, басқа тәртіп, басқа педагогикалық менталитет қалыптасады. Білім беру мазмұны ғылым мен нарықтық тәжірибенің проблемасы болып табылатын жаңа ақпарат алмасуды құру процесінде тұлғаға бағытталған дағдылармен байытылған. Сондай-ақ, қоғам дамуымен қоса жүретін тіл дамуы неологизмдердің молаюы арқылы да жүзеге асады. Неологизмдердің этимологиялық негіздерін, этнолингвистикалық сипаттамаларын және когнитивті-семантикалық аспектісін тереңдетіп зерттеу, оқыту мақсатында дербес зерттеулер мен модульдік оқыту жүргізіледі. Мысалы, жоғарыда аталған пәндердің жұмыс оқу бағдарламалары мен силлабустарын қайта қарау, жаңа және бағдарланған типтегі тақырыптарды ұсыну мақсатында әртүрлі бағдарламалар құру, неологизмдерге қатысты пәннің бүкіл оқу-әдістемелік кешенін қайта жаңарту қажет (жаңа сөздер легінің қоғам сұранысына сай еніп отыруына байланысты).

Зерттеу жұмысында талдау-жинақтау, сараптау, салыстыру, тұжырымдау сынды ғылыми әдістер қолданылды

Нәтижелері

Неологизмдердің этимологиясын зерттеу, жаңа тілдік бірліктерді толық тануға жетелейді, ал когнитивті-семантикасын зерттеу тілдің ұлттық сипатын терең тануға апарды. Тілдік жүйе табиғатының ерекшеліктері «болмыс-ұғым-мағынамен» шектесетін лексикалық қабатта айқын байқалады. Халық тіліндегі әртүрлі өзгерістер лексикада жиі кездесетіні белгілі (жаңа ұғым немесе құбылыстардың пайда болуы нәтижесінде байырғы сөздер семантикалық даму арқылы жаңа мағынаға ие болып, актив қолданысқа енуі (неологизмдер), сондай-ақ, ғылым мен техниканың дамуы нәтижесінде тілге жаңа қолданыстар енгізіледі, яғни жаңа сөздер тізіліміне енеді және т.б.). Мұндай құбылыстар тілдің ішкі даму заңдылықтарымен де, қоғамдағы әртүрлі (әлеуметтік, саяси-экономикалық және т.б.) жағдайлармен де туындауы мүмкін. Корреспондент-ғалымдардың негізгі міндеттерінің бірі осындай өзгерістерді зерделеу, олардың негізгі себептерін ашу, тілді қолдану мен дамытуға бағытталған факторлар мен оларды іске асыру тетіктерін әзірлеу, қолданысқа енгізу болып табылады.

Тілдің ішкі табиғи даму заңдылықтарының бірі ретінде ұлттық сананың, тілдік танымның әлеуетіне тәуелді лексика саласындағы неологизмдерді атап көрсетуге болады. Неологизм – тек қоғамның дамуы нәтижесінде ғана емес, тілдің танымдық және эксплуатациялық деңгейлеріндегі семантикалық, формальды, экстралингвистикалық процестердің нәтижесінде пайда болатын құбылыстар. Бұл құбылысты толық түсінудің алғышарты университеттегі неологизмдерді дамытуда тілдік бірліктің пайда болуы мен даму заңдылықтарына назар аудару болып табылады. Осы себепті неологизмдерді

игеруде тілді оқыту парадигмаларындағы ұстанымдар негізінде жүйелі білім беріледі.

Талқылау

Неологизмдердің этимологиясы және этнолингвистикалық сипаты туралы теориялық зерттеулерден алынған нәтиженің тиімділігі әдіснамалық зерттеуді дұрыс таңдаумен тығыз байланысты. Бүгінгі таңда неологизмдердің басты проблемасы ретінде мыналарды атауға болады:

- а) тіл мен философия ғылымының таза ғылыми мәселелері;
- ә) қолданбалы мәселесі. Оған автоматты аударма, тілдік бірліктердің басқа тілден сөзбе-сөз алынуы немесе аударлып берілуі. Осы мәселеге қатысты аналитикалық жұмыста зерттеушілер неологизмдердің келесі аспектілерін ажыратады:
 - лексикалық құбылыстар мәнмәтінінде неологизмдердің жеткіліксіз зерттелуі;
 - бірыңғай жіктеудің және дәйекті терминдердің болмауы;
 - неологизмдердің жүйелілігі проблемасын толық зерделеудің болмауы;
 - лексикографиядағы неологизмдерді беру мәселелері бойынша зерттеу жұмыстарының жеткіліксіз деңгейі;
 - синтаксистік деңгейде неологизмдер зерттелген жұмыстардың болмауы,
 - неологизмдер мен терминдер арасындағы байланысты анықтау үшін зерттеу жүргізген ғалымдардың көзқарасын саралау;
 - теориялық негіздер тұрғысынан, ең алдымен тілдік номинация және семасиология салаларымен байланысты жаңа лексикалық бірліктерді қарастыру қажеттілігі. Бұл салалар, өз кезегінде, сөзжасам, көпмағыналылық және сөзжасам проблемаларымен тығыз байланысты:
 - жаңа сөздерді үйренудің екінші танымдық негізі - сөзжасам теориясы;
 - жаңа лексикалық бірліктерді тақырып атаулары мен концептуалды атауларға бөлуге болады;
 - тілдің дамуында тарихи, өтпелі, біркелкі, прогрессивті, регрессивті деп атауға болатын белгілі бір кезеңдер және оның лексикалық және грамматикалық құрамы бар.

Жоғары оқу орындарындағы неологизм феноменіне байланысты тілдік білім түркі тіл білімі саласындағы зерттеулермен толықтырылады. Осыған байланысты неологизм және туыстас тілдердегі неологизмдер салыстырмалы білімнің қалыптасуына әсер етеді. Туыстас тілдердегі зерттеулер басқаша қарастырылады. Мысалы, қырғыз тіліндегі неологизмдерді қарастырған еңбектерді атауға болады. А. Анапияева неологизмдерді стилистикалық функция тұрғысынан қарастырған. Жалпы қырғыз тіл біліміндегі неологизмдерді:

1. Тілдің байырғы көздері арқылы жасалған неологизмдер;
 2. Тілге сыртқы көздер арқылы енген неологизмдер;
 3. Стилистикалық неологизмдер;
 4. Окказионалдық неологизмдер т.б. жіктеу үрдісі бар (Анапияева, 2013).
- Неологизмді зерттеген түркі тілдерінен: ноғай тілі бойынша Е.С. Айбазова

неологизмдердің пайда болуының екі жолы бар деп атап көрсетеді. Бірінші жолы байырғы сөздер арқылы, екінші жолы басқа тілдер арқылы толықтырылады. Ғалым неологизм тудыратын жұрнақтарға толығырақ талдаулар жасаған (Айбазова, 1983), ноғай тіл білімі бойынша С. Калмыкованың (Калмыкова, 1965), қырғыз тіл білімі бойынша Ж. Мамытов (Мамытов, 1971), А. Анапияева зерттеулеріндегі теориялық білім көздерін тиімді пайдаланудың маңызы зор. Мәселен, Н. Юсупова мен А. Юсупов зерттеулерінде татар тіліндегі неологизмдер зерттелсе, Г. Сабинова татар тіліндегі неологизмдерді басқа да генетикалық тұрғыда жақын тілдермен, оның ішінде, қазақ, қарақалпақ, аумақтық жақындығы бар құмық, татар, қарашай-балқар т.б. тілдермен, сонымен қатар неологизмдердің түрлері мен типтерін зерттеуде туыстас емес тіл, яғни француз тілімен салыстыра отырып зерттеген (Юсупова et al., 2020).

Неологизмдердің қалыптасуы туралы, концептуалды сипаты туралы қазіргі тіл білімінде зерттеулер бар. Мысалы А.Бисенғали: «Қандай да бір зат, құбылыс атауының пайда болуын қай заманда болмасын, адам өмірінің күнделікті тәжірибесі негізіндегі танымынан тыс елестету мүмкін емес. Себебі әр ұлттың тыныс-тіршілігі, дүниеге көзқарасы, рухани өмірі қай кезде болмасын, үнемі дамып, өзгеріп отыратын күрделі үдеріс болғандықтан, тілдің даму барысындағы түрлі атаулардың барлығы дәуіріне қарай өзгерістерге түсіп отырады. Кез-келген тәжірибе нәтижесі адам баласының дүниетанымында көрініс түрінде із қалдырады, сол түсінік нәтижесінде атау туады. Осыған байланысты затқа нақты ат беру үдерісі тілдік санада қабылдау, елестету, түсіну, сезіну т.б. когнитивтік әрекеттер арқылы қабылданып, қалыптасады. Сайып келгенде, адамның айналасындағы дүниені тануы, заттың не ұғымның негізгі белгісіне сүйеніп ат қоюы адам бойындағы дүниетанымдық біліміне, білігіне, дағдысына, аталатын нәрсенің маңыздылығына байланысты» (Бисенғали, 2021),-дейді.

Неологизмдер тілімізде әртүрлі жолмен қолданысқа еніп жатады. Кейде қазақтың байырғы сөздері, көне сөздер қатары қайта жаңғырып, тың қолданысқа ие болып жатады. «Көне лексиканың жандануы деархаизация үрдісіне байланысты, яғни сөйлеу куезінде көнерген лексиканың көптеген сөздерін қолдануға қайта оралудамыз. Жаңғыру үзілген жолдың жалғасы сияқты деархаизация үрдісіне тарихымызда жойылған рухани дәстүрлердің мәдени құндылықтар мен қоғамдық реалийлердің белгілі бір бөлігінің қайта жандануына байланысты болып отыр. Сондай-ақ, Қазақстанның тарихи даму жолына қайта оралу секілді әлеуметтік тарихи фактордың маңызы зор» (Керимова, 2019).

Университетте неологизмдердің этнолингвистикалық табиғатын зерттеудің арқасында студенттердің танымдық қызығушылығын оятып, нәтижесінде білім мазмұнын қалыптастыруға болады. Студенттердің қызығушылығы педагогикалық ғылымда студенттердің білім беру іс-әрекетіндегі белсенділігімен тығыз байланысты. Неологизмнің этимологиясы мен этнолингвистикалық табиғатын оқытуды модульдеудің мақсаты білім беру

мазмұнына негізделген. Неологизмдерді оқытудағы білім мазмұны тілдік білімді игерудегі лингвотеористік ұстанымдар аясында жүзеге асырылады. Жоғарыда келтірілген кестеге сәйкес семантикалық танымдық топтар университетте неологизмдерді оқытудағы теориялық білімнің негізі болып саналады. Семантикалық танымдық топтар:

- неологизмдердің лингвистикалық табиғатында неологизмдердің даму, өзгеру, жасалу барысын, неологизмдердің табиғатына тән генетикалық заңдылықтарды көрсететін контекстік қолдану саласы және когнитивтік маңызы;

- сыртқы және ішкі тұлғалық және семантикалық ерекшеліктермен құрылған неологизмдердің семантикалық және танымдық маңызы;

- неологизмдерді құру кезінде дерексіз нысандар мен ақыл-ой операцияларынан туындайтын теориялық модельдер. Сонымен, неологиялық құбылыстардың танымдық семантикасын зерттеуде құрылған семантикалық және танымдық топтар неологиялық бірліктерді тану емес, тек олардың сыртқы түріне қарап, жеке ерекшеліктерін санау арқылы емес, олардың көрінбейтін ішкі семантикалық және танымдық жіптерін тану болып табылады. Жоғары оқу орындарындағы арнайы мамандықтар студенттеріне ғылым мен білімді бір уақытта беру жоғары білімнің талабы және қоғам дамуының шешуші факторы болып табылады. Сондықтан антропологиялық парадигманың жетістіктеріне негізделген модульдік оқыту модельдерін қолдана отырып, жоғары оқу орынында неологизмдерді игеру білім мазмұнын арттырады деп санаймыз.

Неологизмдерді басқаруда әдіскер-ғалымдардың зерттеу еңбектерінің нәтижелерін басшылыққа аламыз. Мысалы, ғалым Ж.Т. Дәулетбекова: «Бүгінгі күні педагогтар мен әдіскерлер дидактикалық мақсатты шешуде оқытудың белсенді формаларына бет бұруда. Қазақ тілін оқыту үрдісі оқытушы мен студенттің, студент пен студенттің араларындағы біріккен әрекетте жүргізіледі. Оқытушының студенттермен педагогикалық қарым-қатынасты ұйымдастыра алу қабілеті қазіргі қазақ тілін оқыту үрдісінің тиімділігін арттырады. Ал бұл студенттің жеке тұлға ретінде ерекшеліктерін көрсетуге және оның қазақ тілін қарым-қатынас құралы ретінде меңгеруіне бағытталады. Жоғары оқу орындарында студенттердің қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру, оған ден қойып меңгерту маңызды мәселе. Аталған мәселені шешеу үшін, бүгінгі тәжірибелер көрсеткендей, оқыту үрдісінде оқытудың белсенді әдістерін қолдану керек» (Дәулетбекова, 2016),-дейді.

«Әдіс – белгілі бір бір ғылымның теориясын сапалы және тиімді түрде жүзеге асыру үшін іс жүзінде қолданылатын іс-әрекеттердің жинақталған жүйесі» (Подласый, 2000).

Нұржанова Ж. «Қазақ тілін тиімді оқыту жолдары» атты әдістемелік құралында оқыту әдістерін бес түрге жіктейді:

1. Түсіндіру әдісі. Бұл әдіске ауызша баяндау — түсіндіру, әңгіме, сұрақ-жауап, лекция түрлері жатады.

2. Кітаппен жұмыс істеу әдісі: Мұғалімнің түсіндіргенін кітаптан қарау —

анықтама, түсініктер, жоспар, конспект, тезис, газет, журнал, сөздікпен, т.б. жұмыстар.

3. Көрнекілік әдіс, экскурсия, таблица, сурет, схема, карточка пайдалану т.б.

4. Техникалық құралмен жұмыс істеу әдісінің бірі — демонстрациялық әдіс: экран бейнесі арқылы диафильм, кино, фрагмент, т.б. техникалық құралмен жұмыс істеу әдісінің тағы бір түрі: кодоскоп, эпидоскоп, компьютермен жұмыс, т.б.

5. Жаттығу әдісі, ауызша, жазбаша және суретпен жұмыс, тақтамен жұмыс, өз бетінше жұмыс, қайталау, пысықтау кезінде ұлттық ойын элементтерін пайдалану жұмысы (Нұржанова, 2001).

Қазіргі білім беру жүйесіндегі педагогтердің басты мақсаты-білім алушылардың ғылым мен өндіріс жетістіктері негізінде білім мазмұнын меңгеруі үшін қолайлы жағдайлар жасау; зияткерлік тұлғаның шығармашылық әлеуетін дамыту. Бұл мақсатқа жету жолы-заманауи талаптар мен ғылыми бағыттарға жауап беретін сапалы білім беру. Неологизмдерге қатысты сапалы білім бакалавр деңгейінде лингвистикалық пәндерді кезең-кезеңімен кешенді зерттеу арқылы жүзеге асырылады. Сондықтан лингвистикалық пәндік курстарды оқытуда пәнаралық сабақтастықты берік ұстану қажет. ЖОО-да лингвистикалық пәндерде неологизмдерді кешенді оқыту кезінде білім алушылардың ғылыми материалдар мен практикалық мысалдарды қатар көрсетуі арқылы білім беру мазмұнының сапасы артады. Осыған байланысты филологиялық мамандықтардың лингвистикалық курстық пәндері арасында неологизмдерді игеру базасы қалыптасуда. Ал негізгі білім-бұл неологизмдік құбылыстардың танымдық-семантикалық мазмұнын ашатын негізгі ұғымдар мен оларға тән лингвокогнитивті және лингводидактикалық заңдылықтар.

Қазақ тілінен білім беру мен оқытуға байланысты ұстанымдарды ғалым Ф.Ш. Оразбаева былайша жүйелейді:

1. Жалпыдидактикалық принцип.
2. Жалпыәдістемелік принцип.
3. салаәдістемелік принцип.

Жалпыдидактикалық принцип барлық пәнге қатысты білім беру мен оқыту, тәрбиелеу теориясы, соның негізі.

Жалпыәдістемелік принцип – жалпы әдістеме ілімінің бәріне тән, зерттеу нысаны ортақ ғылым салаларының әдістемесіне қатысты принциптер. Бұл қағида жалпыдидактикалық негізге сүйене отырып, одан өзіне сәйкес принциптерді бөліп шығарады.

Салаәдістемелік принцип – қарастырылып отырған нысанының белгілі бір саласына қатысты оқытудың тиімді ережелері.

Салаәдістемелік принциптің ерекшелігі: жеке ғылым саласына байланысты нақтылы ережелерге сүйенеді, жалпылықтан гөрі даралық, дербестік басым болады. Олар – белгілі бір саланың ішкі тармақтарын жете меңгеру барысында қолданылатын арнаулы принциптер (Оразбаева, 2000).

Осы айтылған ұстанымдардың ішіндегі жалпыәдістемелік ұстанымдарды

басшылыққа ала отырып, қазақ тілін өзге тілді студенттерге әйелдер киімі мен сәніне қатысты лексика арқылы оқытуда мына қағидаларға сүйенеді:

- ғылымилық ұстаным;
- саналылық ұстанымы;
- түсініктілік ұстанымы;
- жүйелілік пен жалғастық ұстанымы;
- оқу мен тәрбие ісінің бірлігі ұстанымы;
- студенттің жеке басының ерекшелігін ескеру ұстанымы;
- көрнекілік ұстанымы.

Неологизмдерді зерттеудегі сабақтың практикалық мақсаты-теориялық алған білімдерін практикалық тұрғыдан қарапайым күнделікті өмірде, іскерлік қызметте, тілдік қолдануда, контексте, мәтін мазмұнында, жазу мәдениетінде сауатты қолдана білу.

Қорытындылай келе, жоғары оқу орындарында филологиялық мамандықтарды неологизм құбылыстарының кешенді пәндері аясында оқыту мәселесі дәстүрлі және инновациялық түрде жүргізілетінін атап өткен жөн. Неологизмдерді кешенді игеруде білім алушылардың тілдік-танымдық құзыреттілігі әрбір пәнді зерделеу кезінде теориялық сұрақтар мен практикалық тапсырмаларды (семинар сабақтары, Зертханалық жұмыстар, СӨЖ, СОӨЖ) орындау жолымен қалыптастырылады. Бұл өз кезегінде студенттерге пәннің мазмұны мен неологизмдер этимологиясы мен этнолингвистикалық табиғатын тануды тереңдетуге мүмкіндік береді олардың кәсіби біліктілігін арттырады. Осының арқасында білім алушылар базалық лингвистикалық білім алады, танымдық қабілеттері мен креативті ойлау стильдері жетілдіріледі. Нәтижесінде интеллектуалды тұлға ретінде кәсіби құзыреттілік пен адамның жеке басы қалыптасады. Болашақ филолог мамандарға неологизмдерді жоғары оқу орындарында кешенді оқыту арқылы білім беру мазмұны мен сапасын арттыруға болады, қоғам мен оқыту жүйесінің бірлігі, пәнаралық интеграция, ғылыми жүйелілік, танымдық өзара іс-қимыл, білім берудегі аксиологизация, лингвокогнитологиялық ұстанымдар талаптарын басшылыққа алады. Осы мәселелерге басымдық бере отырып, филолог мамандардың педагогикалық тұлғасын дамытуға, олардың кәсіби біліктілігін арттыруға, лингвистикалық білім мен рухани шығармашылыққа деген қажеттілікті толтыруға болады. Білім беру мазмұны аясында неологизмдерді оқыту арқылы студенттердің лингвомәдени құзыреттілігін қалыптастыруда білім мазмұнын модульдік модельдерде құра отырып, лингвистикалық, танымдық, дидактикалық мәселелерді жүйелі түрде игеруге болады. Неологизмді қалыпты тілдік құбылыс ретінде қабылдау керек, ал сөздікте жаңа сөздің болмауы оны аударуға кедергі бола алмайды, сонымен қатар аударма практикасы аударма тілінің лексикалық құрамын басқа тілдерден шыққан жаңа сөздермен толықтыруға үлкен үлес қосады. Кез-келген жағдайда, жаңа сөздің мағынасы белгілі болған кезде, оны қарастырылған әдістердің көмегімен жеткізуге болады: неологизмнің мағынасын түсіну (аудармашы орыс түсіндірме сөздіктерінің (энциклопедиялық) соңғы басылымдарына

жүгінгенде немесе оның құрылымы мен контекстін ескере отырып, жаңа сөздің мағынасын түсінгенде).

Неологизмдерді оқыту бойынша семинарларда оқытудың жаңа стратегиялары мен әдістерін кеңінен қолдануға болады. Сабақты ұйымдастыру кезіндегі «миға шабуыл» әдісі ойлау жылдамдығын, сабақ барысында оқушылардың назарын арттырады, ал қорытынды бөлімдегі әдістер мен стратегиялар топтағы ұжымдық қатынастарды сақтауға бағытталған. Жоғары мектеп педагогикасында сабақтарды пікірталас түрінде өткізу кезінде студенттің тұлғааралық қарым-қатынас пен пікірталас мәдениетін сақтауына ерекше назар аудару қажет. Осы себепті сабақта пікірталасты ұйымдастырған кезде оның негізгі ережелерін еске түсіру керек. Осылайша, жалпы педагогикалық процестер шеңберінде неологизмдерді оқытудың әдіснамалық және технологиялық ерекшеліктері білім берудің жаңа қағидаттарына сәйкес келетін жаңа технологиялар мен әдістерді талап етеді. Неологизмдерді оқытуда қолданылатын заманауи құралдар мен әдістер негізінен оқытылатын субъектілерді өзара оқытуға бағытталған. Білім беруде жаңа нәтижеге бағытталған әдістемелер бойынша оқу процесіне барлық білім алушылар толық қосылады. Орыс тіл білімінде неологизмдерді оқыту жөнінде зерттеуші ғалымдар былай дейді: «Поскольку неологизмы чаще всего функционируют в неадаптированных художественных и публицистических текстах, для понимания, трактовки, интерпретации неологизмов необходим довольно большой объем знаний (лексических, грамматических, лингвокультурологических, лингвострановедческих). Работа по изучению неологизмов может осуществляться на продвинутом уровне обучения русскому языку как иностранному. Таким образом, обращение к проблеме изучения неологизмов на продвинутом этапе преподавания русского языка иностранным учащимся и, соответственно, к проблеме обогащения речи инофононов неологизмами является актуальным. Реализация целенаправленного предъявления лексического материала требует решения следующих глобальных задач: - провести отбор лексического материала трех основных стилей языка; - осуществить его классификацию; - определить способы его семантизации; - определить характер его закрепления. Кроме этого, необходимо учитывать объем лексики, используемой в учебных целях и для решения различных коммуникативных задач, ее количественный и качественный состав, а также этап обучения (для каждого этапа создается свой лексический минимум). Овладение новой иноязычной лексикой предполагает усвоение значения и формы слова, умение различать лексические единицы при аудировании и чтении и использовать их в различных видах речевой деятельности» (Горовая, 2021).

Қорытынды

Қорыта айтқанда, неологизмдерді оқытудағы теориялық білімдерден басқа, білім алушыларда сөйлеу, қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру, дағдыларды қалыптастыру сияқты жанама мақсаттардың маңызы зор. Осылайша, неологизмдік бірліктердің когнитивтік семантикасы мен

құрылымдық ерекшелігін зерттеу кезінде пәннің мазмұнына және сабақтың тақырыбына сәйкес білім беру процесіне белгілі бір технологияларды енгізу арқылы лингвистикалық білімді арттыруға, жеке қасиеттерді қалыптастыруға, зияткерлік мүмкіндіктерді ашуға, білім алушылардың танымдық әлеуетін арттыруға болады. Тарихи тұрғыдан алғанда, жалпы неологизмдерді оқытуда қолданылатын технологиялар уақыт өте келе өзгеріп, жаңа технологиялармен толығып, керісінше қолданыстағы технологиялардан бас тартатындығын мойындауға болады. Сонымен бірге, неологизмдердің танымдық құрылымын оқытуда қолданылатын әдістердің әрқайсысының өзіндік ерекшелігі және білім алушылар дамуында ерекше қызметі бар екендігі белгілі. Неологизмдерді оқыту әдістері оқу-танымдық іс-әрекетке негізделеді, білім алушылардың білім беру дағдыларын дамытуға, жеке өзін-өзі тануын қалыптастыруға, ғылыми шығармашылық әлеуетін арттыруға ықпал етеді.

ӘДЕБИЕТТЕР

Айбазова Е.С. (1983). Основные способы образования сложных имен существительных в современном ногайском языке // Вопросы лексики и грамматики языков народов Карачаево-Черкесии. Черкесск, — 1983.

Анапияева А. (2013). Қырғыз тіліндегі 1980 жылдан кейінгі неологизмдер (баспасөз материалдары бойынша) ф.ғ.к. алу үшін дайындалған автореферат 2013 ж.

Бисенғали А. (2021). Қазақ және түрік тілдеріндегі жаңа қолданыстардың лингво-когнитивтік даму жүйесі (газет лексикасы, —1995–2015 жж. негізінде философия ғылымдарының докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған автореферат. —Алматы, 2021. —28 б.

Горова И. (2021). Неологизмы как объект изучения в аспекте рки (продвинутый этап) //«Актуальные проблемы преподавания языков и культур в образовательном пространстве университетского комплекса». — 2021 г.

Дәулетбекова Ж.Т. (2016). Жаһандану және білім: қазақ тілін оқытудың жаңа бағыттары // Абай атындағы ҚазҰПУ хабаршысы. Филология ғылымдары сериясы. — 2016. — №1 (55). — Б. 20–23.

Мамытов Ж. (1971). Қазіргі қырғыз тілі: лексикология 1971ж.

Нұржанова Ж. (2001). Қазақ тілін тиімді оқыту жолдары. — Алматы, 2001. — 28 б.

Оразбаева Ф.Ш. (2000). Тілдік қатынас: теориясы және әдістемесі, 2000. — 207 б.

Подласый И.П. (2000). Педагогика. — Москва, 2000, —570 с.

Калмыкова С.А. (1965). Агногайский диалект ногайского языка: Автореф. дис.канд. филол. наук. -М., 1965.

Керимова С. (2019). Мәдени қатысымның лингвистикалық аспектілері философия ғылымдарының докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған автореферат. — Алматы, 2019. — 28 б.

Қазақстан Республикасының Білім туралы заңы. // <http://adilet.zan.kz/kaz>

Юсупова Н., Юсупов А. (2020). Авторские неологизмы в татарской авангардной поэзии первой трети XX века // филология и культура 2020, — №1 (59)

REFERENCES

Aibazova E.S. (1983). The main ways of forming complex nouns in the modern Nogai language // Questions of vocabulary and grammar of the languages of the peoples of Karachay-Cherkessia. Cherkessk, — 1983.

Anapiyeva A. (2013). Neologisms in the Kyrgyz language after 1980 (according to press materials) abstract prepared for obtaining a Ph. D. in — 2013.

Bisengali A. (2021). Linguo-cognitive development system of new uses in the Kazakh and Turkish

languages (newspaper vocabulary (1995-2015).) based on) abstract prepared for the degree of Doctor of Philosophy (PhD). — Almaty, 2021. — 28 p.

Gorovaya I. (2021). Neologisms as an object of study in the aspect of RCT (advanced stage) // "Actual problems of teaching languages and cultures in the educational space of the university complex". — 2021

Dauletbekova Zh.T. (2016). Globalization and education: new directions of teaching the Kazakh language // Bulletin of Abai Kaznpu. Philological Sciences series. — 2016. — №1 (55). — Pp. 20–23.

Mamytov Zh. (1971). Modern Kyrgyz language: lexicology — 1971.

Nurzhanova Zh. (2001). Ways of effective teaching of the Kazakh language. — Almaty, 2001. — 28 p.

Orazbayeva F. Sh. (2000). language communication: theory and methodology, — 2000. — 207 p.

Podlasyi I.P. (2000). Pedagogy. — Moscow, 2000, — 570 p.

Kalmykova S.A. (1965). Nogai dialect of the Nogai language: Abstract of the dissertation of the Candidate of Philology. — M., 1965.

Kerimova S. linguistic aspects of cultural participation abstract prepared for the degree of Doctor of Philosophy (PhD). — Almaty, 2019. — 28 p.

The law of the Republic of Kazakhstan on education. — <http://adilet.zan.kz/kaz>

Yusupova N., Yusupov A. (2020). Author's neologisms in Tatar avant-garde poetry of the first third of the twentieth century // Philology and culture 2020. —No. 1 (59)

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Б.Т. Абыканова, У.Т. Туленова, Ж.К. Салыкбаева, Али Чорух, А.А. Таугенбаева ШАҒЫН ЖИНАҚТЫ МЕКТЕП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ КӘСІБИЛІГІН ДАМУ ТУРАЛЫ ШАРТЫ РЕТІНДЕ ПӘНДІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ АРТТЫРУ.....	7
А. Әбілқасымова, Н. Жапашов, Н. Жұмабай, Е. Сандыбаев STEM ЖӘНЕ STEM ЕМЕС ПӘНДЕР МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ОҚУ ПРОЦЕСІНДЕ LESSON STUDY КӘСІБИ ДАМУ БАҒДАРЛАМАСЫН ҚОЛДАНУЫ.....	22
Р.У. Альменаева, Н.Д. Андреева, Р.Х. Курманбаев, Б.А. Досжанов БОЛАШАҚ БИОЛОГИЯ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗІРЕТТІЛІКТЕРІН МОБИЛЬДІ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ НЕГІЗІНДЕ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ЭКСПЕРИМЕНТТІК НӘТИЖЕЛЕРІ.....	33
Б. Анас, М. Скаков, Ш. Раманкулов, С. Есер «НАНОТЕХНОЛОГИЯ ЖӘНЕ НАНОМАТЕРИАЛДАР» ПӘНІНІҢ ОҚУ МАЗМҰНЫН ҚҰРУДЫҢ ҚАҒИДАЛАРЫ МЕН ОҚЫТУДЫҢ КЕЗЕҢДЕРІ.....	47
С.К. Асылбекова, А.Х. Давлетова, Г.Ф. Нурбекова, Ж.А. Беккожина, О.А. Айгунова ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МОНИТОРИНГ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ БІР БӨЛІГІ РЕТІНДЕ КӘСПТІК БАҒДАР БЕРУ ЖҰМЫСЫ.....	58
Г.Ә. Әбенова ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА НЕОЛОГИЗМДЕРДІ ОҚЫТУ.....	72
Ж.А. Байбағшаева, К.Т. Жанұзақова ЖОО-ДА ОРАЗБЕК СӘРСЕНБАЕВ ПРОЗАСЫН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІС-ТӘСІЛДЕРМЕН ОҚЫТУ.....	85
А.К. Бақажанова, А.Е. Сағимбаева, Р.А. Шоқанов БОЛАШАҚ ХИМИЯ МҰҒАЛІМДЕРІ ҮШІН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЦИФРЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫ ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП ОҚЫТУДЫ ЖЕТІЛДІРУ.....	95
К.Г. Балгинбаева, Д. Муса ҚҰРАЛДЫ-ӘДІСТЕМЕЛІК ПЛАТФОРМА АРҚЫЛЫ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ТУРАЛЫ НЕГІЗГІ АСПЕКТІЛЕРІ.....	109
А.И. Булшекбаева, М.К. Сураншиева, З. Бейсембаева, Ж.Ж. Асанханова ПӘНАРАЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ НЕГІЗІНДЕ БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТЕРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭМОЦИОНАЛДЫ ОҚЫТУ (SEL) ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	123
А.Х. Давлетова, А.Т. Назарова, А.Х. Касымов, Ж.Қ. Жалғасбекова, Р.Н. Шадиев ОҚЫТУДЫ САРАЛАУ ҮШІН ЦИФРЛЫҚ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕНДІ ПАЙДАЛАНУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	134
Р.А. Ельгинова, Ж.К. Нурбекова, К.М. Мухамедиева, Г.Ш. Нургазинова, Ж.Б. Копеев ТОЛЫҚТЫРЫЛҒАН ШЫНАЙЫЛЫҚҚА ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМІН ДАЯРЛАУДЫҢ МАЗМҰНЫ.....	149
Ш. Жанысбекова, Г. Сырлыбаева ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУ КЕЗІНДЕ ПРАГМАТИКАЛЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТІ ДАМУ ОҚУШЫЛАРДА ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТИІМДІ ӘДІСТЕМЕЛЕРІН ЗЕРДЕЛЕУ.....	162
Ж.Е. Зулыхар, А.Р. Серікбаева, Г.Ф. Нурбекова, Қ.У. Кариева, I.M. Sirojiddinova ЖЕЛЛІК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ОҚЫТУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....	178
Б.З. Кенжегулов, Ж. Сайдолқызы, Р.Қ. Аманғалиева, Д.А. Ахметбай, Р. Schmidt ОРТА МЕКТЕП БАҒДАРЛАМАСЫНДАҒЫ КҮРДЕЛІ ТРИГОНОМЕТРИЯЛЫҚ ТЕНДЕУЛЕРДІ ЖАСАНДЫ ЖОЛДАРМЕН ШЕШУ ӘДІСТЕРІ.....	194
Г.Р. Кошанова, Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.Т. Урбисина, А.С. Омуралиев ВИРТУАЛДЫ КОНСТРУКТОР ЖӘНЕ STEM-ТЕХНОЛОГИЯСЫ БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ҚҰРАЛЫ.....	212
А.А. Куралбаева, Г. Пилтен, Г.Н., Диханбаева, А.Ш. Жүнісова БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ СЫНЫП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ОҚУ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТАРЫ МЕН ӘДЕТТЕРІН БАҒАЛАУ: ҚАЗАҚСТАН МЫСАЛЫНДА.....	231

Р. Салықов, М. Скаков, И. Усембаева, Ш. Раманкулов, А. Чорух ОҚЫТУДАҒЫ ПӘНАРАЛЫҚ STEAM ТЕХНОЛОГИЯСЫ: «ЭЛЕКТР ЖӘНЕ МАГНЕТИЗМ» БӨЛІМІН ОҚЫТУДЫҢ ФОРМАЛАРЫ МЕН ӘДІСТЕРІ.....	241
А.Ы. Сафарғалиева ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУЫ: НЕГІЗГІ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР.....	253
А. Сейтмуратов, А. Нұрғалиева, С. Меңліхожаева, Д. Жарылғапова, М. Парменова, Р.Ж. Мрзабаева, А.Б. Сакулова МАТЕМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІН КӘСІБИ ДАЯРЛАУ МАҚСАТЫНДА МАТЕМАТИКАЛЫҚ ҚҰРЫЛЫМДАРДЫ ОҚЫТУДЫҢ БОЛЖАМДЫҚ ҚҰЗЫРЕТТІЛІК МОДЕЛІ.....	269
М.К. Скаков, Т.Н. Далабаев, А. Чорух, М.М. Нуризинова БОЛАШАҚ ФИЗИКА МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУШІЛІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ.....	283
Б. Тасұов, Н.А. Нигетбаева ОҚЫТУ ҮДЕРІСІНДЕ ЭЛЕКТРОНДЫ ОҚУЛЫҚТЫҢ ТИІМДІЛІГІ ЖӘНЕ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	295
А.А. Таутенбаева, Г.М. Қусанов, Г.Турмуханова, Э. Куриэль-Марин, Б.Т. Абыканова ЗИЯТКЕРЛІК БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕР МЕН ВЕБ-ҚАУЫМДАСТЫҚТАР.....	306
А.Т. Тулебаева, М.К. Айтимов, Ш.М. Майгелдиева, Н. Йылдыз СЫР ӨҢІРІ АҚЫНДАРЫ ПОЭЗИЯСЫНДАҒЫ ФИЛОСОФИЯЛЫҚ-ДИДАКТИКАЛЫҚ САРЫНДАР МЕН ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КӨЗҚАРАСТАР (Жүсіп Ешанияұлы шығармалары негізінде).....	324
Д.А. Шрымбай, Э.Т. Адылбекова, Х.И. Бұлбұл БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ ДАЙЫНДЫҒЫН ЖАППАЙ АШЫҚ ОНЛАЙН КУРС АРҚЫЛЫ ЖЕТІЛДІРУ МҰМКІНДІКТЕРІ.....	337

ЭКОНОМИКА

Б.Х. Айдосова, А.А. Макенова, А.Ж. Бухарбаева, Е.Ж. Ыдырыс, Н.С. Қусаева МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ ҚАРЖЫСЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	349
Р.К. Арзикулова, Ж.А. Қуатбеков, С.Қ. Темірхан, Ш.И. Алимкулова, Ч. Нұрғалиева «ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ПРО-НЫҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ НАРЫҚҚА ӘСЕРІ.....	366
А.Д. Асанова, Л.Ж. Аширбекова ҚР ЖЕРГІЛІКТІ ӨЗІН-ӨЗІ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ЖҰМЫСЫНДАҒЫ АШЫҚТЫҚ	380
Ж.А. Бабажанова, А.А. Тапалова, А.Т. Мелекова, Н.А. Ибадильдин, Г.С. Мукина ӨМІР СҮРУ ДЕҢГЕЙІМЕН САПАЛЫ ӨМІР СҮРУ ДЕҢГЕЙІ ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУДЫҢ НЕГІЗГІ САНАТТАРЫ.....	390
А.Ә. Бодықова, Ж.Ш. Қыдырова, А.С. Шайнуров, А.Б. Алибекова, Э.Т. Темирбекова ОРТАЛЫҚ АЗИЯ ЕЛДЕРІНДЕГІ ЖОҒАРЫ БІЛІМГЕ АРНАЛҒАН МЕМЛЕКЕТТІК ШЫҒЫНДАР.....	408
А.К. Бакпаева, Г.А. Оспанова, Ж.К. Басшиева, К.Н. Тастанбекова, М.Н. Нұрғабайлов, А.А. Нұрғалиева ЖАҢАҢДАНУДЫҢ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ НАРЫҚТАРЫНА ЖӘНЕ ОНЫМЕН БАЙЛАНЫСТЫ САУДА ҚАТЫНАСТАРЫНА ӘСЕРІ.....	420
Э.С. Балапанова, А.К. Джусибалиева, З.У. Джубалиева, А.К. Адельбаева, С. Дырқа АГРАРЛЫҚ ЭКСПОРТТЫҚ НАРЫҚТАРДЫ ДАМУЫ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....	432
Б.М. Жұрынов ӨНЕРКӘСІП САЛАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ІРІ ҰЛТТЫҚ ХОЛДИНГТЕРІН БАСҚАРУДА ЖОБАЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ ҚҰРАЛДАРЫН ҚОЛДАНУ.....	445
Ж.С. Булхайрова, А.Б. Темирова, Ш.Ж. Сейітжағыпарова, Ш.А. Капанова ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ АУЫЛДЫҚ АУМАҚТАРЫН ОРНЫҚТЫ ДАМУЫ.....	469

Н.А. Гумар, Г.А. Саймагамбетова, Ш.Е. Шалбаева, Т.К. Жолдасбаева, Л.А. Попп ӨНІРЛІК ЭКОНОМИКАНЫҢ БӘСЕКЕЛЕСТІК АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫН БАҒАЛАУ ӘДІСТЕМЕЛЕРІН САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ.....	482
З.О. Иманбаева, М.А. Токтарова, М.Ш. Күшенова, Р.К. Айтманбетова, Гиорги Абуселидзе АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ СЕКТОРЫНДА БЛОКЧЕЙН ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	498
А.Т. Исаева, Д.О. Онолтаев, М.Н. Нургабылов, Н.Н. Чуприна, М.Т. Баетова ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКАДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІҢ РӨЛІ.....	513
Ғ.Е. Керімбек, А.Ж. Машаева, А.Ш. Алимбетов, Г.К. Мусаева, Г.А. Куаналиева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТРАНЗИТТІК-КӨЛІК САЛАСЫНЫҢ ДАМУ ЖАҒДАЙЫ ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	528
А.П. Коваль, А.Б. Бекмагамбетов, Л.М. Шаяхметова, Ш.Т. Айтимова АҚШ ПЕН КАНАДА МЫСАЛЫН ҚОЛДАНА ОТЫРЫП, ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕГІ ӨНДІРІСТІК ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛДЕРІНІҢ ЖІКТЕЛУІНЕ САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ.....	542
А.Т. Көкенова, А.Р. Шалбаева, И.Ю. Хан, К.К. Байгабулова, А.О. Демеубаева ТҰРАҚТЫ ДАМУ ЖАҒДАЙЫНДА АӨК ДАМУЫН БАСҚАРУДЫҢ ӨНІРЛІК СТРАТЕГИЯЛАРЫН ЗЕРТТЕУ.....	558
М.А. Меккин, Т.С. Куракбаева, С.К. Серикбаев, Ж.К. Кайрлиева, Б.С. Құлбай ПОСТКЕҢЕСТІК ЕЛДЕРДЕГІ СЫРТҚЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЖҮЙЕСІН ЖЕТІЛДІРУ.....	573
Е.Т. Мендіқұл, К.А. Утегенова, Н.Қ. Шекен, Д.А. Бекешева, А.Ж. Машаева ҚАЗАҚСТАННЫҢ КҮРІШ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНІРІНДЕ ЛОГИСТИКА ЖҮЙЕСІН ҚҰРУ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ САУДАНЫ ДАМУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	588
Б.Б. Мубарақова, Д.С. Уразалимова, А.Ж. Мусина, Ж. Байшукурова, Р.С. Якудина ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУ ТҰРАҚТЫ ҚР ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ДЕҢГЕЙІН ЖОҒАРЫЛАТУДЫҢ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ.....	603
Г.Б. Нұрлихина, М.А. Мұкин, С.К. Сәрикбаев, Б.С. Құлбай, С.Т. Исағалиев ҚАЗАҚСТАН МЕН РЕСЕЙ АРАСЫНДАҒЫ КҮП ЖАҚТЫ ЫНТИМАҚТАСТЫҚТЫҢ ЖАҒДАЙЫ МЕН БҮЛАШАҒЫ.....	618
К.Б. Сатымбекова, М.У. Даурбаева, В.М. Карибов, А.Т. Райымбекова, Б.Ж. Корпалиева, И. Узун, А.А. Куралбаев КОМПАНИЯДА АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ ЕСЕПТІЛІКТІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ ОНЫ ТАЛДАУДЫҢ НЕГІЗДЕРІ.....	636
А. Серікқызы, Ә.С. Бақтымбет, С.С. Бақтымбет ЕЛДІҢ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ШАРТТАРЫНДА АДАМИ КАПИТАЛДЫҢ ЖАҒДАЙЫН БАҒАЛАУ.....	650
К.Н. Тастанбекова, А.М. Сапарбаева, С.А. Файзуллина, А.Е. Сарсенова, А.Т. Исаева, Хафез Абдо ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ИНФЛЯЦИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЛДАРЫ.....	665
З.М. Турсынқұлова, Л.А. Омарбақиев, А.Ж. Түлеева, А.У. Абишова САЛЫҚ САЯСАТЫНЫҢ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНЫҢ ӨМІР СҰРУ ДЕҢГЕЙІН АРТТЫРУҒА ӘСЕРІ.....	680
Н.А. Урузбаева, Ж.А. Бекмурзаева, Раб Наваз Лодхи МАҒҒЫСТАУ ОБЛЫСЫНЫҢ АЙМАҚТЫҚ ТУРИСТІК ӨНІМІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ТӘСІЛ.....	693
Л.М. Сембиева, Н. Шмиголь, Ж.А. Шанайбаева, Г.К. Бекбусинова, Ә.Ж. Исмаилова СЫРТҚЫ МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ОРГАНДАРЫНЫҢ САРАПТАМАЛЫҚ-ТАЛДАМАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІН РЕФОРМАЛАУДЫҢ ЖЕКЕЛЕГЕН АСПЕКТІЛЕРІ.....	709

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Б.Т. Абыканова, У.Т. Туленова, Ж.К. Салыкбаева, Али Чорух, А.А. Таутенбаева ПОВЫШЕНИЕ ПРЕДМЕТНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛИЗМА ПЕДАГОГОВ МАЛОКОМПЛЕКТНЫХ ШКОЛ.....	7
А. Абилкасымова, Н. Жапашов, Н. Жумабай, Е. Сандыбаев ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОГРАММЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ LESSON STUDY УЧИТЕЛЯМИ, ПРЕПОДАЮЩИМИ И НЕ ПРЕПОДАЮЩИМИ STEM.....	22
Р.У. Альменаева, Н.Д. Андреева, Р.Х. Курманбаев, Б.А. Досжанов ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ НА ОСНОВЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МОБИЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	33
Б. Анас, М. Скаков, Ш. Раманкулов, С. Есер ПРИНЦИПЫ ПОСТРОЕНИЯ УЧЕБНОГО СОДЕРЖАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «НАНОТЕХНОЛОГИИ И НАНОМАТЕРИАЛЫ» И ЭТАПЫ ОБУЧЕНИЯ.....	47
С.К. Асылбекова, А.Х. Давлетова, Г.Ф. Нурбекова, Ж.А. Беккожина, О.А. Айгунова ПРОФИОРИЕНТАЦИОННАЯ РАБОТА КАК ЧАСТЬ ТЕХНОЛОГИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МОНИТОРИНГА.....	58
Г.А. Абенова ПРЕПОДАВАНИЕ НЕОЛОГИЗМОВ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ.....	72
Ж.А. Байбатшаева, К.Т. Жанузакова ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДОВ К ПРЕПОДАВАНИЮ ПРОЗЫ ОРАЗБЕКА САРСЕНБАЕВА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ.....	85
А.К. Бакажанова, А.Е. Сагимбаева, Р.А. Шоқанов СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ХИМИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ: КОМПЛЕКСНАЯ ИНТЕГРАЦИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ЦИФРОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ХИМИИ.....	95
Г.О. Беркинбаева, Ж.Б. Чилдибаев ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ГЕОГРАФИЧЕСКОЙ ОСОБЕННОСТИ ИЛЕ-АЛАТАУСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО ПАРКА.....	109
К.Г. Балгинбаева, Д. Муса РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАВЫКОВ УЧИТЕЛЕЙ ЧЕРЕЗ ИНСТРУМЕНТАЛЬНО- МЕТОДИЧЕСКУЮ ПЛАТФОРМУ: КЛЮЧЕВЫЕ АСПЕКТЫ.....	123
А.Х. Давлетова, А.Т. Назарова, А.Х. Касымова, Ж.К. Жалгасбекова, Р.Н. Шадиев МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВОГО УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА ПРИ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ ОБУЧЕНИЯ.....	134
Р.А. Ельгинова, Ж.К. Нурбекова, К.М. Мухамедиева, Г.Ш. Нургазинова, Ж.Б. Копеев СОДЕРЖАНИЕ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ ИНФОРМАТИКИ ПО ДОПОЛНЕННОЙ РЕАЛЬНОСТИ.....	149
Ш. Жанысбекова, Г.Сырлыбаева РАЗВИТИЕ ПРАГМАТИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ КАЗАХСКОГО ЯЗЫКА: ИЗУЧЕНИЕ ЭФФЕКТИВНЫХ МЕТОДИК ФОРМИРОВАНИЯ У УЧАЩИХСЯ.....	162
Ж.Е. Зулпыхар, А.Р. Серикбаева, Г.Ф. Нурбекова, К.У. Кариева, И.М. Сирожидинова СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ОБУЧЕНИЯ СЕТЕВЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ.....	178
Б.З. Кенжегулов, Ж. Сайдолкызы, Р.Қ. Амангалиева, Д.А. Ахметбай, Р. Schmidt МЕТОДЫ РЕШЕНИЯ СЛОЖНЫХ ТРИГОНОМЕТРИЧЕСКИХ УРАВНЕНИЙ ИСКУССТВЕННЫМИ ПУТЯМИ В ПРОГРАММЕ СРЕДНЕЙ ШКОЛЫ.....	194

Г.Р. Кошанова, Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.Т. Урбисина, А.С. Омуралиев ВИРТУАЛЬНЫЙ КОНСТРУКТОР И СТЕМ-ТЕХНОЛОГИЯ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ.....	212
А.А. Куралбаева, Г. Пилтен, Г.Н., Диханбаева, А.Ш. Жүнісова ОЦЕНКА ЧИТАТЕЛЬСКИХ ИНТЕРЕСОВ И ПРИВЫЧЕК БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ: НА ПРИМЕРЕ КАЗАХСТАНА.....	231
Р. Салыков, М. Скаков, И. Усембаева, Ш. Раманкулов, А. Чорух МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ STEAM В ОБУЧЕНИИ: ФОРМЫ И МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ РАЗДЕЛА «ЭЛЕКТРИЧЕСТВО И МАГНЕТИЗМ».....	241
А.Ы. Сафаргалиева РАЗВИТИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ: БАЗОВЫЕ НАЦИОНАЛЬНЫЕ ЦЕННОСТИ.....	253
А. Сейтмуратов, А. Нургалиева, С. Менлихожаева, Д. Жарылгапова, М. Парменова, Р.Ж. Мрзабаева, А.Б. Сакулова МОДЕЛЬ ПРОГНОЗИРОВАННОЙ КОМПЕТЕНЦИИ МАТЕМАТИЧЕСКИХ СТРУКТУР ДЛЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ МАТЕМАТИКИ.....	269
М.К. Скаков, Т.Н. Далабаев, А. Чорух, М.М. Нуризинова МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИКИ.....	283
Б. Тасуов, Н.А. Ниегбаева ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ЭЛЕКТРОННОГО УЧЕБНИКА В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ.....	295
А.А.Таутенбаева, Г.М. Кусайнов, Г.Б. Турмуханова, Ясмина Войводич, Б.Т. Абыканова СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ И ВЕБ-СООБЩЕСТВА В ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЕ.....	306
А.Т. Тулебаева, М.К. Айтимов, Ш.М. Майгелдиева, Н. Ыылдыз ФИЛОСОФСКО-ДИДАКТИЧЕСКИЕ МОТИВЫ И ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВЗГЛЯДЫ В ТВОРЧЕСТВЕ ПОЭТОВ ЗЕМЛИ СЫРА (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ЖУСИПА ЕШНИЯЗУЛЫ).....	324
Д.А. Шрымбай, Э.Т. Адылбекова, Х.И. Бюльбюль ВОЗМОЖНОСТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ЧЕРЕЗ МАССОВЫЙ ОТКРЫТЫЙ ОНЛАЙН-КУРС.....	337

ЭКОНОМИКА

Б.Х. Айдосова, А.А. Макенова, А.Ж. Бухарбаева, Е.Ж. Ыдырыс, Н.С. Кусаева ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОВЕДЕНЧЕСКИХ ФИНАНСОВ.....	349
Р.К. Арзикулова, Ж.А. Куатбеков, С.К. Темирхан, Ш.И. Алимкулова, Ч. Нургалиева ВЛИЯНИЕ ИРО «КАЗМУНАЙГАЗ» НА РЫНОК КАЗАХСТАНА.....	366
А.Д. Асанова, Л.Ж. Аширбекова ТРАНСПАРЕНТНОСТЬ И ОТКРЫТОСТЬ В РАБОТЕ ОРГАНОВ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ РК.....	380
Ж.А. Бабажанова, А.А. Тапалова, А.Т. Мелекова, Н.А. Ибадильдин, Г.С. Мукина ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА И УРОВНЯ ЖИЗНИ НАРОДА – ПРИОРИТЕТНЫЙ ФАКТОР НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	390
А.А. Бодыкова, Ж.Ш. Кыдырова, А.С. Шайнуров, А.Б. Алибекова, Э.Т. Темирбекова ГОСУДАРСТВЕННЫЕ РАСХОДЫ НА ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	408
А.К. Бакпаева, Г.А. Оспанова, Ж.К. Басшиева, К.Н. Тастанбекова, М.Н. Нургабылов, А.А. Нургалиева ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ РЫНКИ И СВЯЗАННЫЕ С НИМИ ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ.....	420

Э.С. Балапанова, А.К. Джусибалиева, З.У. Джубалиева, А.К. Адельбаева, С. Дырка ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ АГРАРНЫХ ЭКСПОРТНЫХ РЫНКОВ.....	432
Б.М. Журынов, ПРИМЕНЕНИЕ ИНСТРУМЕНТОВ ПРОЕКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТА В УПРАВЛЕНИИ КРУПНЫХ НАЦИОНАЛЬНЫХ ХОЛДИНГОВ КАЗАХСТАНА В СФЕРЕ ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....	445
Ж.С. Булхайрова, А.Б. Темирова, Ш.Ж. Сейтжагипарова, Ш.А. Капанова УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ КАЗАХСТАНА НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....	469
Н.А. Гумар, Г.А. Саймагамбетова, Ш.Е. Шалбаева, Т.К. Жолдасбаева, Л.А. Попп СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МЕТОДИК ОЦЕНКИ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	482
З.О. Иманбаева, М.А. Токтарова, М.Ш. Кушенова, Р.К. Айтманбетова, Абуселидзе Гиорги ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИИ БЛОКЧЕЙН В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОМ СЕКТОРЕ.....	498
А.Т. Исаева, Д.О. Онолгаев, М.Н. Нургабылов, Н.Н. Чуприна, М.Т. Баева РОЛЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	513
Г.Е. Керимбек, А.Ж. Машаева, А.Ш. Алимбетов, Г.К. Мусаева, Г.А. Куаналиева СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ И ЭКОНОМИКО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ТРАНЗИТНО-ТРАНСПОРТНОЙ ОТРАСЛИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....	528
А.П. Коваль, А.Б. Бекмагамбетов, Л.М. Шаяхметова, Ш.Т. Айтимова СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ КЛАССИФИКАЦИИ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ И СТРАХОВЫХ РИСКОВ В ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА ПРИМЕРЕ США И КАНАДЫ.....	542
А.Т. Кокенова, А.Р. Шалбаева, И.Ю. Хан, К.К. Байгабулова, А.О. Демубаева ИССЛЕДОВАНИЕ РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ АПК В УСЛОВИЯХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ.....	558
М.А. Мекин, Т.С. Куракбаева, С.К. Серикбаев, Ж.К. Кайрлиева, Б.С. Кулбай СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПОСТСОВЕТСКИХ СТРАНАХ (НА ПРИМЕРЕ КАЗАХСТАНА).....	573
Е.Т. Мендикул, К.А. Утегенова, Н.К. Шекен, Д.А. Бекешева, А.Ж. Машаева СОЗДАНИЕ СИСТЕМЫ ЛОГИСТИКИ В РИСОВОДЧЕСКОМ РЕГИОНЕ КАЗАХСТАНА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ТОРГОВЛИ.....	588
Б.Б. Мубаракова, Д.С. Уразалимова, А.Ж. Мусина, Ж. Байшукурова, Р.С. Якудина РАЗВИТИЕ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ УРОВНЯ ЗАНЯТОСТИ РК.....	603
Г.Б. Нурлихина, М.А. Мекин, С.К. Серикбаев, Б.С. Кулбай, С.Т. Исағалиев СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ МНОГОСТОРОННЕГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА КАЗАХСТАНА И РОССИИ.....	618
К.Б. Сатымбекова, М.У. Даурбаева, В.М. Карибов, А.Т. Райымбекова, Б.Ж. Корпалиева, И. Узун, А.А. Куралбаев СТРУКТУРА ОТЧЕТНОСТИ ПО ДВИЖЕНИЮ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ В КОМПАНИИ И ОСНОВЫ ЕЕ АНАЛИЗА.....	636
А. Сериккызы, А.С. Бактымбет, С.С. Бактымбет ВЛИЯНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА НА УРОВЕНЬ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	650
К.Н. Тастанбекова, А.М. Сапарбаева, С.А. Файзуллина, А.Е. Сарсенова, А.Т. Исаева, Хафез Абдо ОСОБЕННОСТИ И СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ИНФЛЯЦИОННОГО ПРОЦЕССА В КАЗАХСТАНЕ.....	665

З.М. Турсынкулова, Л.А. Омарбакиев, А.Ж. Тулеева, А.У. Абишова ВЛИЯНИЕ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ НА ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ КАЗАХСТАНА.....	680
Н.А. Урузбаева, Ж.А. Бекмурзаева, Раб Наваз Лодхи ФОРМИРОВАНИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИСТСКОГО ПРОДУКТА МАНГИСТАУСКОЙ ОБЛАСТИ: СТРУКТУРНЫЙ ПОДХОД.....	693
Л.М. Сембиева, Н. Шмиголь, Ж.А. Шанайбаева, Г.К. Бекбусинова, А.Ж. Исмаилова ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ ЭКСПЕРТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ВНЕШНЕГО ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА.....	709

**CONTENTS
PEDAGOGYR**

B.T. Abykanova, U.T. Tulenova, Zh.K. Salykbayeva, A. Çoruh, A.A. Tautenbayeva INCREASING SUBJECT COMPETENCIES AS A CONDITION FOR DEVELOPING THE TEACHERS' PROFESSIONALISM IN SMALL CLASS SCHOOLS.....	7
A. Abylkassymova, N. Japashov, N. Zhumabay, E. Sandybayev USE OF THE LESSON STUDY PROFESSIONAL DEVELOPMENT PROGRAM BY BOTH STEM AND NON-STEM TEACHERS IN THE EDUCATIONAL PROCESS.....	22
R.U.Almenayeva, N.D. Andreeva, R.H. Kurmanbayev, B.A. Doszhanov EXPERIMENTAL RESULTS OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS BASED ON THE USE OF MOBILE TECHNOLOGIES.....	33
B. Anas, M. Skakov, Sh. Ramankulov, S. Eser PRINCIPLES OF CONSTRUCTION OF THE EDUCATIONAL CONTENT OF THE DISCIPLINE «NANOTECHNOLOGY AND NANOMATERIALS» AND STAGES OF TRAINING.....	47
S.K. Assylbekova, A.Kh. Davletova, G. Nurbekova, Zh.A. Bekkozhdina, O.A. Aigunova CAREER GUIDANCE WORK AS PART OF THE TECHNOLOGY OF PEDAGOGICAL MONITORING.....	58
G.A. Abenova TEACHING NEOLOGISMS IN HIGHER EDUCATION.....	72
Zh.A. Baibatshayeva, K.T. Zhanuzakova APPLYING INNOVATIVE APPROACHES TO THE TEACHING OF ORAZBEK SARSENBAYEV'S PROSE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	85
A.K. Bakazhanova, A.E. Sagimbayeva, R.A. Shokanov IMPROVING CHEMISTRY EDUCATION: COMPREHENSIVE INTEGRATION OF INNOVATIVE DIGITAL TOOLS FOR FUTURE CHEMISTRY TEACHERS.....	95
K.G. Balginbayeva, D. Mussa DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL SKILLS OF TEACHERS THROUGH AN INSTRUMENTAL AND METHODOLOGICAL PLATFORM: KEY ASPECTS.....	109
A. Bulshekbayeva, M. Suranshieva, Z. Beisembayeva, Zh. Asanhanova FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING (SEL) SKILLS OF FUTURE TEACHERS BASED ON INTERDISCIPLINARY INTEGRATION.....	123
A.Kh. Davletova, A.T. Nazarova, A.Kh. Kassymova, Zh.K. Zhalgasbekova, R.N. Shadiev METHODOLOGY FOR USING A DIGITAL EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL COMPLEX FOR DIFFERENTIATION OF TRAINING.....	134
R.A. Yeltinova, Zh.K. Nurbekova, K.M. Mukhamediyeva, G.Sh. Nurgazinova, Zh.B. Kopeyev CONTENT OF TRAINING A TEACHER OF INFORMATICS IN AUGMENTED REALITY.....	149
Sh. Zhanysbekova, G. Syrlybayeva DEVELOPING PRAGMATIC COMPETENCIES IN KAZAKH LANGUAGE TEACHING: EXPLORING EFFECTIVE METHODOLOGIES FOR STUDENT FORMATION.....	162
Zh.E. Zulpykhar, A.R. Serikbayeva, G. Nurbekova, K.U. Kariyeva, I.M. Sirojiddinova THE CURRENT STATE OF NETWORK TECHNOLOGY EDUCATION.....	178
B.Z. Kenzhegulov, Zh. Saidolkyzy, R.K. Amangaliyeva, D.A. Akhmetbay, P. Schmidt METHODS OF SOLVING COMPLEX TRIGONOMETRIC EQUATIONS IN ARTIFICIAL WAYS IN THE SECONDARY SCHOOL PROGRAM.....	194
G.R. Kochshanova, E.A. Aabykerimova, A.B. Turkmenbayev, B.T. Urbisinova, A.S. Omuraliev VIRTUAL CONSTRUCTOR AND STEM TECHNOLOGY AS A MEANS OF FORMING FUNCTIONAL LITERACY OF STUDENTS.....	212
A. Kuralbayeva, G. Pilten, G.N. Dikhanbayeva, A.Sh. Zhunissova EVALUATION OF READING INTEREST AND HABITS OF PROSPECTIVE PRIMARY SCHOOL TEACHERS: THE CASE OF KAZAKHSTAN.....	231

R. Salykov, M. Skakov, I. Usembayeva, Sh. Ramankulov, A. Choruh
INTERDISCIPLINARY STEAM TECHNOLOGY IN TEACHING: FORMS AND METHODS
OF TEACHING THE SECTION «ELECTRICITY AND MAGNETISM».....241

A.Y. Safargaliyeva
DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL EDUCATION: BASIC NATIONAL VALUES.....253

**A. Seitmuratov, A. Nurgalieva, S. Menlikozhaeva, D. Zharylgapova, M. Parmenova,
R.Zh. Mrzabayeva, A.B. Sakulova**
MODEL OF PREDICTIVE COMPETENCE OF MATHEMATICAL STRUCTURES
FOR PROFESSIONAL TRAINING OF MATHEMATICS TEACHERS.....269

M.K. Skakov, T.N. Dalabayev, A. Choruh, M.M. Nurizinova
THE METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR DEVELOPING THE SCIENTIFIC
RESEARCH COMPETENCIES OF FUTURE PHYSICS TEACHERS.....283

B.Tassuov, N.A. Niyetbayeva
EFFECTIVENESS AND FEATURES OF AN ELECTRONIC TEXTBOOK IN THE
LEARNING PROCESS.....295

A.A. Tautenbayeva, G.M. Kussainov, G.B. Turmukhanova, E. Curiel-Marin, B.T. Abykanova
SOCIAL NETWORKS AND WEB COMMUNITIES IN AN INTELLIGENT
EDUCATIONAL SYSTEM.....306

A.T. Tulebayeva, M.K. Aitimov, Sh.M. Maigeldiyeva, N. Yulduz
PHILOSOPHICAL AND DIDACTIC MOTIVES AND PEDAGOGICAL VIEWS IN THE WORKS
OF THE POETS OF THE LAND OF SYR (based on the works of Zhusip Yeshniyazuly).....324

D. Shrymbay, E. Adylbekova, H.I. Bulbul
OPPORTUNITIES TO IMPROVE THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS
THROUGH A MASSIVE OPEN ONLINE COURSE.....337

EKONOMICS

B.Kh. Aidosova, A.A. Makenova, A.Zh. Bukharbaeva, E.Zh. Ydyrys, N.S. Kusaeva
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF BEHAVIORAL
FINANCE.....349

R. Arzikulova, Zh. Kuatbekov, S. Temirkhan, Sh. Alimkulova, Ch. Nurgaliyeva
THE IMPACT OF «KAZMUNAYGAS» ON THE MARKET OF KAZAKHSTAN.....366

A.D. Assanova, L.Zh. Ashirbekova
TRANSPARENCY AND OPENNESS IN THE FUNCTIONING OF LOCAL
SELF-GOVERNMENT AUTHORITIES IN KAZAKHSTAN.....380

Zh. Babazhanova, A.A. Tapalova, A.T. Melekova, N. Ibadildin, G. Mukina
PROBLEMS OF INCREASING THE QUALITY AND STANDARD OF LIFE OF THE
PEOPLE – A PRIORITY FACTOR OF THE NATIONAL ECONOMY.....390

A. Bodykova, Zh. Kydyrova, A. Shainurov, A. Alibekova, E. Temirbekova
GOVERNMENT SPENDING ON HIGHER EDUCATION IN CENTRAL ASIAN
COUNTRIES.....408

A. Bakpayeva, G. Ospanova, Zh. Bashieva, K. Tastanbekova, M. Nurgabylov, A. Nurgaliyeva
THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON AGRICULTURAL MARKETS AND RELATED
TRADE RELATIONS.....420

E. Balapanova, A. Jussibaliyeva, Z. Dzhubaliyeva, A. Adilbayeva, Dyrka Stefan
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL EXPORT MARKETS.....432

B.M. Zhurynov
APPLICATION OF PROJECT MANAGEMENT TOOLS IN THE MANAGEMENT OF LARGE
NATIONAL HOLDINGS OF KAZAKHSTAN IN THE FIELD OF INDUSTRY.....445

Zh. Bulkhairova, A. Temirova, Sh. Seiitzhagyparova, Sh. Kapanova
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS IN KAZAKHSTAN AT THE PRESENT
STAGE.....469

N. Gumar, G. Saimagambetova, Sh. Shalbaeva, T. Zholdasbaeva, L. Popp COMPARATIVE ANALYSIS OF METHODS FOR ASSESSING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF THE REGIONAL ECONOMY.....	482
Z. Imanbayeva, M. Toktarova, M. Kushenova, R. Aitmanbetova, George Abuselide THEORETICAL ASPECTS OF THE APPLICATION OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN THE AGRICULTURAL SECTOR.....	498
A. Issaeva, D. Onaltayev, M. Nurgabylov, N. Chupryna, M. Bayetova THE ROLE OF YOUTH NON-GOVERNMENTAL THE ROLE OF STATE REGULATION IN THE MODERN ECONOMY.....	513
G. Kerimbek, A. Mashayeva, A. Alimbetov, G. Mussaeva, G. Kuanaliyeva STATE OF DEVELOPMENT AND ECONOMIC-LEGAL FOUNDATIONS OF THE TRANSIT-TRANSPORT SECTOR OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	528
A. Koval, A. Bekmagambetov, L. Shayakhmetova, Sh. Aitimova COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CLASSIFICATION OF INDUSTRIAL AND INSURANCE RISK IN ECONOMIC ACTIVITY USING THE EXAMPLE OF THE USA AND CANADA.....	542
A.T. Kokenova, A.R. Shalbayeva, I.Yu. Khan, K.K. Baigabulova, A.O. Demeubaeva THE STUDY OF REGIONAL STRATEGIES FOR MANAGING THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	558
M. Mekin, T. Kurakbaeva, S. Serikbaev, Zh. Kairlieva, B. Kulbay IMPROVING THE SYSTEM OF STATE REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES IN POST-SOVIET COUNTRIES.....	573
Y.T. Mengdikul, K.A. Utegenova, N.K. Sheken, D.A. Bekesheva, A.Z. Mashayeva CREATION OF A LOGISTICS SYSTEM IN THE RICE GROWING REGION OF KAZAKHSTAN AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL TRADE.....	588
B. Mubarakova, D. Urzalimova, A. Mussina, Z. Baishukurova, R. Yakudina DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISE AS A FACTOR OF INCREASING THE LEVEL OF EMPLOYMENT IN THE RK.....	603
G. Nurlikhina, M. Mekin, S. Serikbaev, B. Kulbay, S. Isagaliev STATE AND PROSPECTS OF MULTILATERAL COOPERATION BETWEEN KAZAKHSTAN AND RUSSIA.....	618
K. Satymbekova, M. Daurbayeva, V. Karibov, A. Raiymbekova, B. Korpaliyeva, Y. Uzun, A.A. Kuralbayev THE STRUCTURE OF MONEY MOVEMENT REPORTING AND THE BASIS OF ITS ANALYSIS IN THE COMPANY.....	636
A. Serikkyzy, A.S. Baktymbet, S.S. Baktymbet HUMAN CAPITAL ASSESSMENT IN THE CONDITION OF COMPETITIVENESS OF THE COUNTRY.....	650
K. Tastanbekova, A. Saparbayeva, S. Faizullina, A. Sarsenova, A. Issaeva, Hafez Abdo FEATURES AND SOCIO-ECONOMIC CONSEQUENCES OF THE INFLATIONARY PROCESS IN KAZAKHSTAN.....	665
Z. Tursynkulova, L. Omarbakiyev, A. Tuleeva, A. Abishova THE IMPACT OF TAX POLICY ON IMPROVING THE STANDARD OF LIVING OF THE POPULATION OF KAZAKHSTAN.....	680
N.A. Uruzbayeva, Zh.A. Bekmurzayeva, Rab Nawaz Lodhi FORMATION OF A REGIONAL TOURISM PRODUCT OF THE MANGYSTAU REGION: A STRUCTURAL APPROACH.....	693
L.M. Sembiyeva, N. Shmygol, Zh.A. Shanaibayeva, G.K. Bekbusinova, A.Zh. Ismailova SOME ASPECTS OF THE REFORM OF THE EXPERT AND ANALYTICAL ACTIVITIES OF THE EXTERNAL STATE AUDIT BODIES.....	709

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Подписано в печать 29.02.2024.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

46,0 п.л. Тираж 300. Заказ 1.

*РОО «Национальная академия наук РК»
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-19*